

Okamenela glava na Žóleznu

Ilustriral V. Globočnik.

Nad vasjo Dóvje stoji ob poti, ki drži v rovte, mogočna pečina s prečudnim imenom Žólezen. Pečina ima na vrhu skalnat podaljšek v obliki velikanske glave, če ga pogledaš od prave strani. To kamnitno glavo je umetnica narava sama izklesala, ljudska domišljija pa je o njej skovala pravljico, ki gre nepozabna iz roda v rod.

Sila dolgo je že od tega, kar se je okoli Žólezna potikal velikan, ki so mu otroci rékali Rogovilež. Silni dedec je imel pesti kot iz železa, srce brezčutno kot kamen, njegov glas pa je bil podoben levjemu rjoventju v puščavi. Otroci so se ga bali kot živega peklenščka; nihče ni upal ne podnevi ne ponoči mimo Žólezna. Vsa previdnost pa ni dosti pomagala. Rogovilež je nekajkrat prilomastil naravnost v vas in ugrabil prvega samosrajčnika, ki mu je križal pot. Za šalo in kratek čas ga je kot žogo lučal po zraku in se krohotal od zadovoljstva, da je kot grom odmevalo od gorá. Ko se je do sitega naužil otrokovih muk, ga je v širokem loku zalučal na Mežákljo onstran doline. Sirotek se je kot zrela hruška razčesnil v pečeh.

Dobre žarkžené*, ki so prebivale v goščavi pod Boróvjami, so se posvetovale, kako bi samopašnega hrusta ukrotile. Pa se je ena izmed njih spomnila kače velikanke, ki je živela v votlini pod Belo pečjó. Bila je dolga kot žrd in debela kot prase. Lovila je zajce in lisice, divje koze in srne in volkove, ni pa bilo slišati, da bi se bila kdaj lotila človeka. To kačo so žarkžené naščuvale nad velikana in ji obljubile prelepo nagrado: zlato krono. „Potlej bom kačja kraljica!“ se je pošastna plazilka razveselila v napuhu in privolila...

Zvečer, ko je velikan Rogovilež smrčal v svojem brlogu pod Žóleznom, se je kača velikanka prihuljeno priplazila izpod Bele peči. Kar obliznila se je okoli ust, ko je zagledala rejenega siláka. — To bo masten grižljaj! je zagolčala in se ga pri pričí lotila. Začela ga je žreti pri nogah. Njena lakota pa ni bila tolikšna, da bi zmogla vsega. Do vratu je še šlo, dljè pa ne več. Pustila je obžrto glavo na kraju gostije in se leno odplazila v goščavo prebavljat. Zaslužila je zlato krono!

Glavo nesrečnega velikana so zarana našli pastirji. Zvlekli so jo na vrh Žólezna, kjer tiči še zdaj. Tisoč in tisoč let je od takrat preteklo, zato ni čudno, da je velikanova glava medtem okamenela. Grdavš je imel srce trdo kot kamen, za kazen je zdaj tudi njegova glava kamnitna.

* Žarkžené = vile pogorkinje, ki so ljudem pomagale v stiskah in nadlogah.